Väylävirasto
Trafikledsverket

Maanteiden liikenneturvallisuuskatsaus 2020

27.7.2020

Yleistä onnettomuustilastoista

Väylävirasto
Trafikledsverket

- Onnettomuustilastoja tarkastellessa on tärkeää huomata muutama yksityiskohta tilastojen luotettavuuteen ja kokoamiseen liittyen:
  - Vaikka tilastoja voidaan pitää hyvin luotettavana kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien ja vakavien loukkaantumisten osalta, osa lieviin vammautumisiin johtavista onnettomuuksista ja enemmistö henkilövahinkoon johtamattomista onnettomuuksista jää kirjaamatta tilastoihin.
  - Onnettomuustutkinta on hidas ja tarkkuutta vaativa prosessi, joten virallisten onnettomuustilastojen valmistumisessa kestää aikansa – osa tässä raportissa hyödynnetyistä tilastoista on siis vielä ennakkotietoja, jotka voivat mahdollisesti muuttua hieman työn alla olevan onnettomuustutkinnan myötä. On kuitenkin epätodennäköistä, että mahdolliset yksittäiset muutokset vaikuttaisivat merkittävästi kokonaisuuteen yleisten kehityssuuntien osalta.

Turvallisuustavoitteet

Väylävirasto
Trafikledsverket

Kuolleet 2010
204

Kuolleet 2019
160

- Aiempi EU-tavoite liikennekuolemien puolittamisesta vuosien 2010 -> 2020 vaikuttaa epäonnistuvan Suomessa sekä kaikissa muissakin EU-maissa
- Seuraavana EU-tavoitteena sekä kuolemien että vakavien loukkaantumisien puolittaminen aikavälillä 2020 -> 2030
- EU:n pitkän aikavälin tavoitteena ns. *Vision Zero*, eli tiekuolemien vähentäminen lähes nollaan vuoteen 2050 mennessä
- *Safe System* – ajattelu: kaikkia onnettomuuksia ei voida estää, mutta suurin osa kuolemista ja vammoista on kuitenkin estettävissä ennakkotoimin, kuten esimerkiksi kehittämällä infrastruktuuria, tienkäyttöä ja kulkuvälineitä turvallisemmiksi

Kustannusarviot yhteiskunnalle

Väylävirasto
Trafikledsverket

Tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle suuria kustannuksia aina, kun henkilö loukkaantuu tai kuolee.

Noin

250

vuotuisen liikennekuoleman laskennallinen kustannus yhteiskunnalle on n.

500 milj. €

[VAAKKU-tutkimus]

Noin

1400

vuotuisen vakavan loukkaantumisen laskennallinen kustannus on todennäköisesti n.

500 - 800

milj. €

[VAAKKU-tutkimus]

Kustannusjaottelu

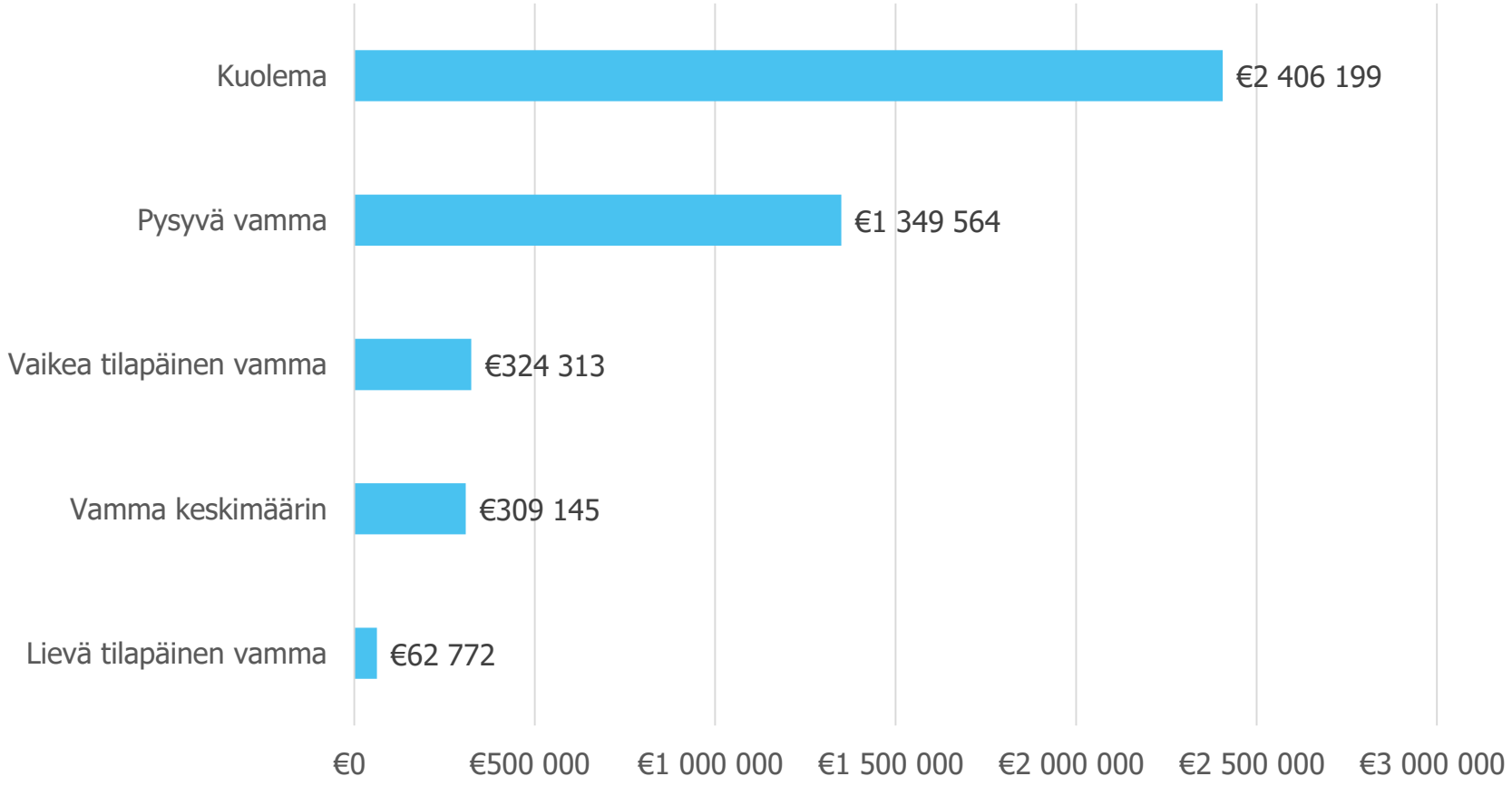

Onnettomuuskustannuksissa on mukana hallinnolliset kulut, sairaanhoitokulut, ajoneuvovahingot, tuotannolliset menetykset ja inhimillisen hyvinvoinnin menetys.

Kokonaismuutos

Väylävirasto
Trafikledsverket

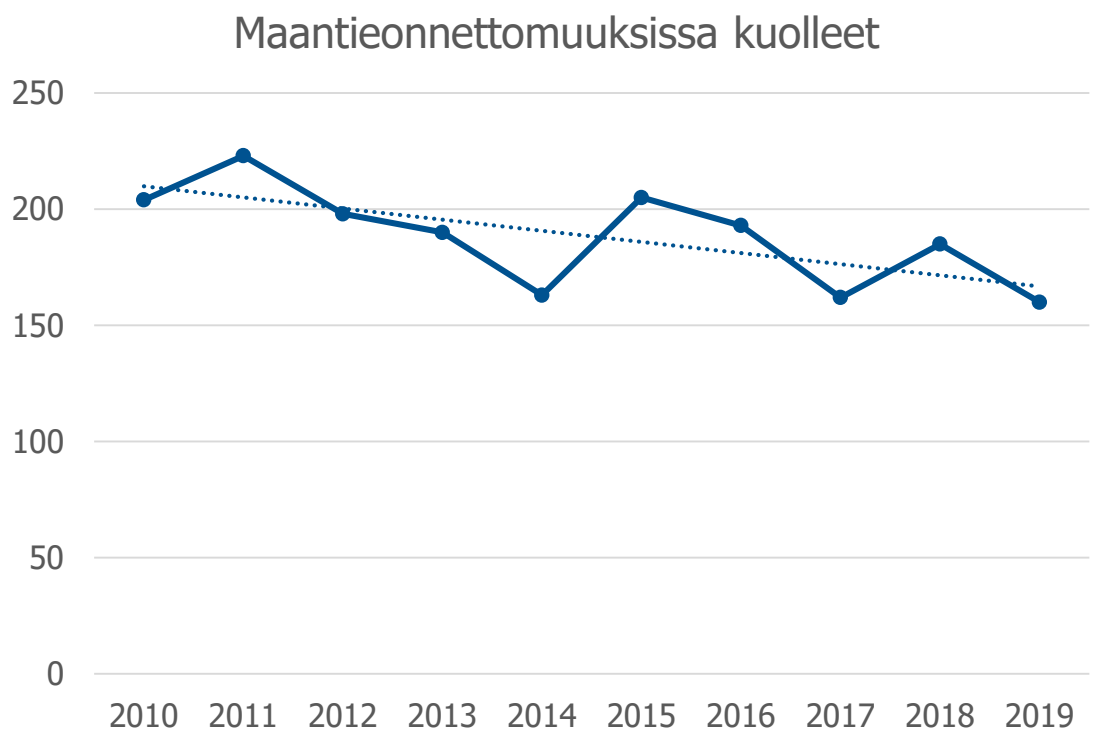

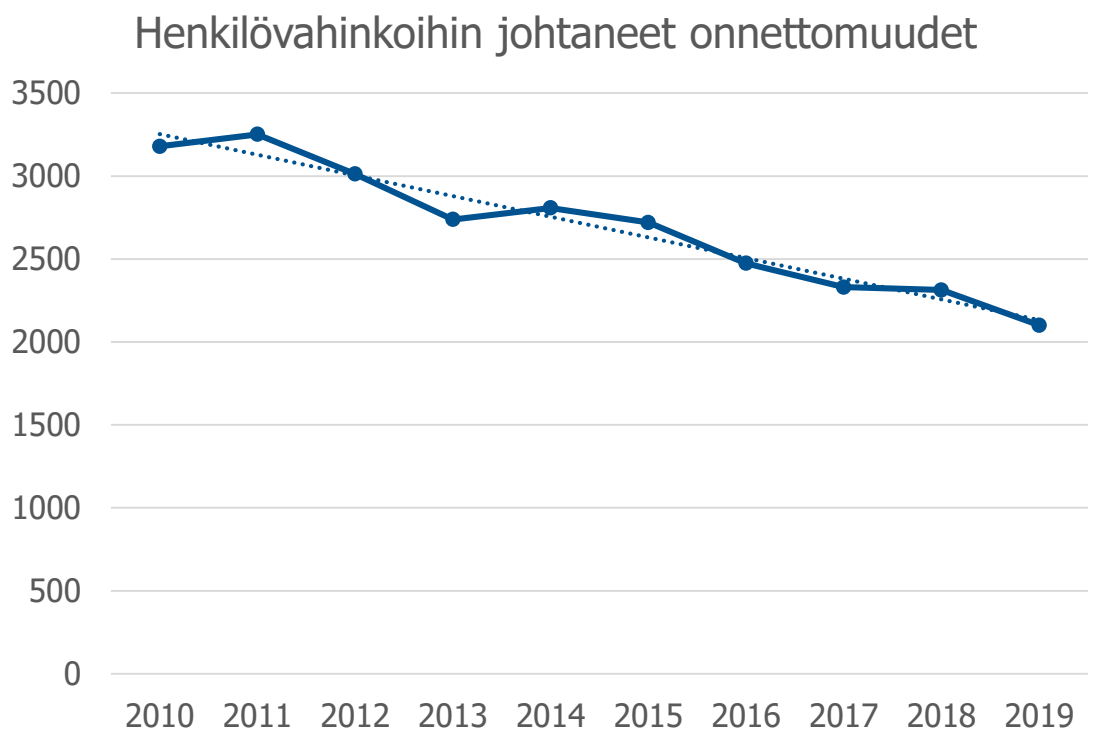

- Vaikka EU-tavoite liikennekuolemien puolittamisesta aikavälillä 2010-2020 ei todennäköisesti tule toteutumaan, sekä liikennekuolemien että henkilövahinkoihin johtaneiden onnettomuuksien määrässä on kuitenkin havaittavissa hyvin selkeää, tilastollisesti merkittävää myönteistä kehitystä.

Maantiekuolemat pääteillä

Väylävirasto
Trafikledsverket

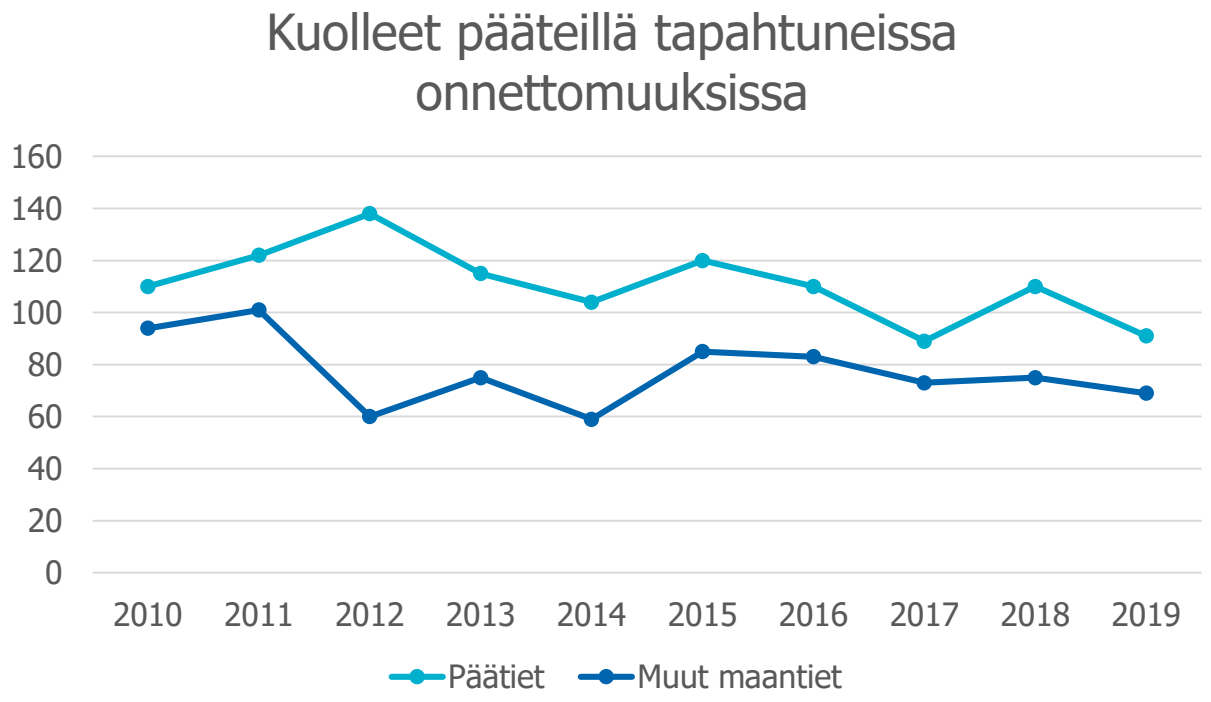

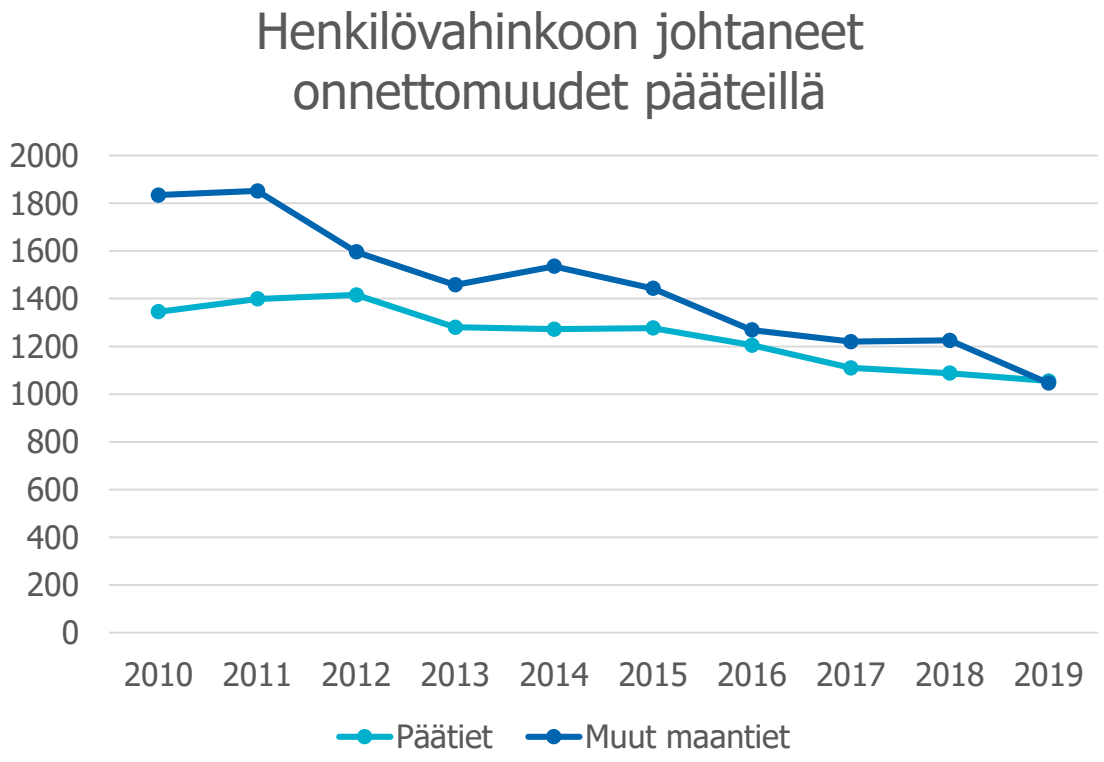

Noin ~65% kaikesta maanteillä tapahtuvasta liikennesuoritteesta sijoittuu pääteille.

Raskaat ajoneuvot onnettomuuksissa

Väylävirasto
Trafikledsverket

- Noin 12 – 15 prosentissa henkilövahinkoihin johtaneista onnettomuuksista on raskasta liikennettä osallisena, kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien osalta luku on taas noin ~40%
- Raskaiden ajoneuvojen osuus liikennesuoritteesta taas on puolestaan noin 8%

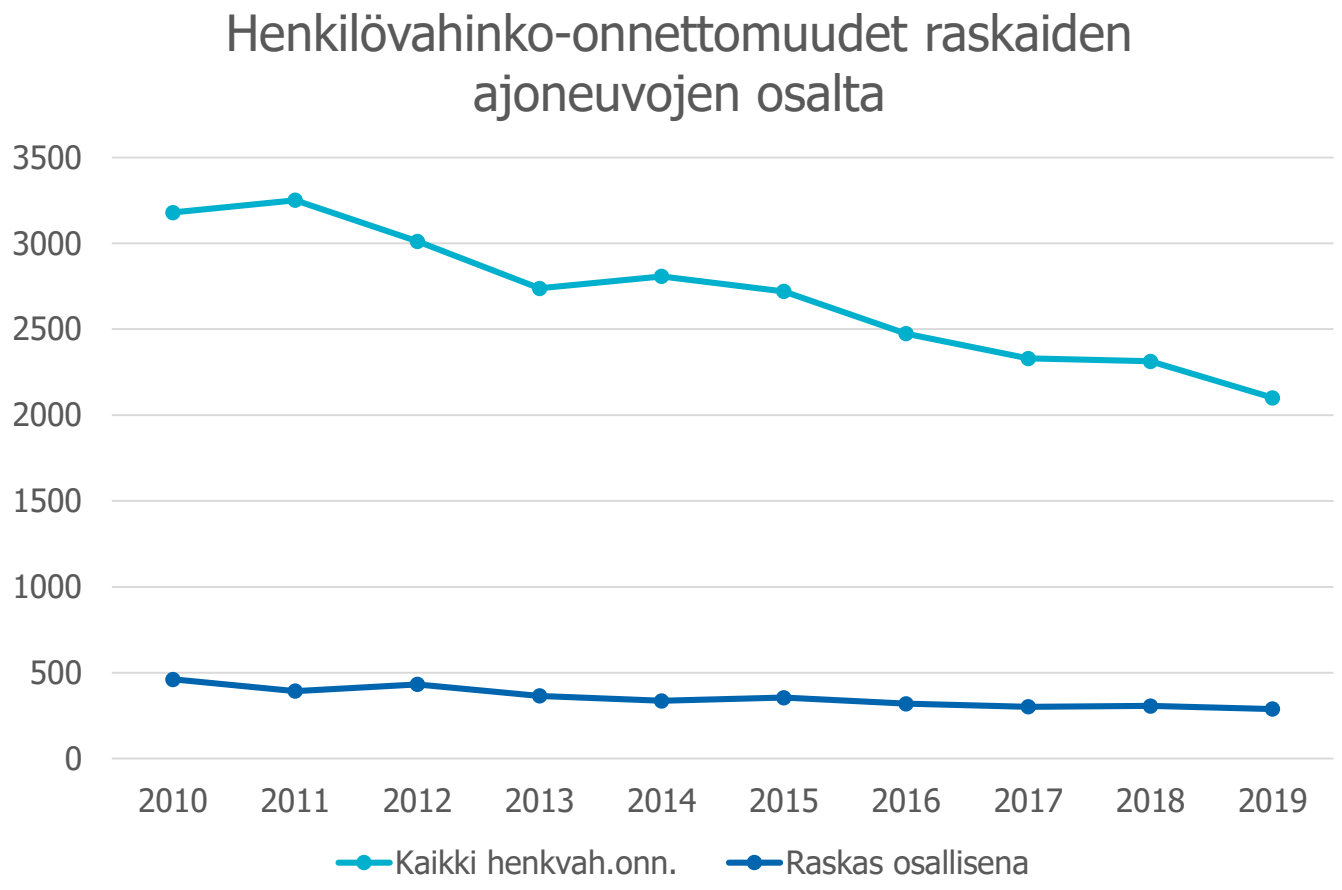

Raskaat ajoneuvot onnettomuuksissa, jatk.

Väylävirasto
Trafikledsverket

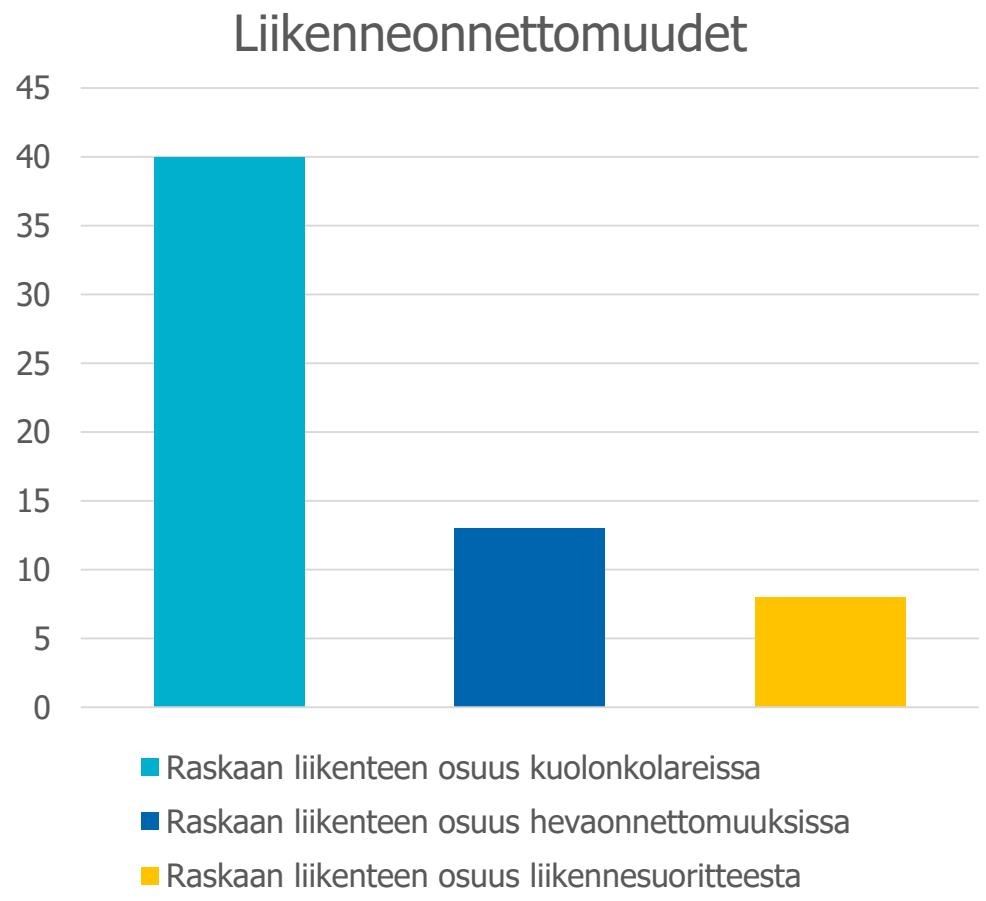

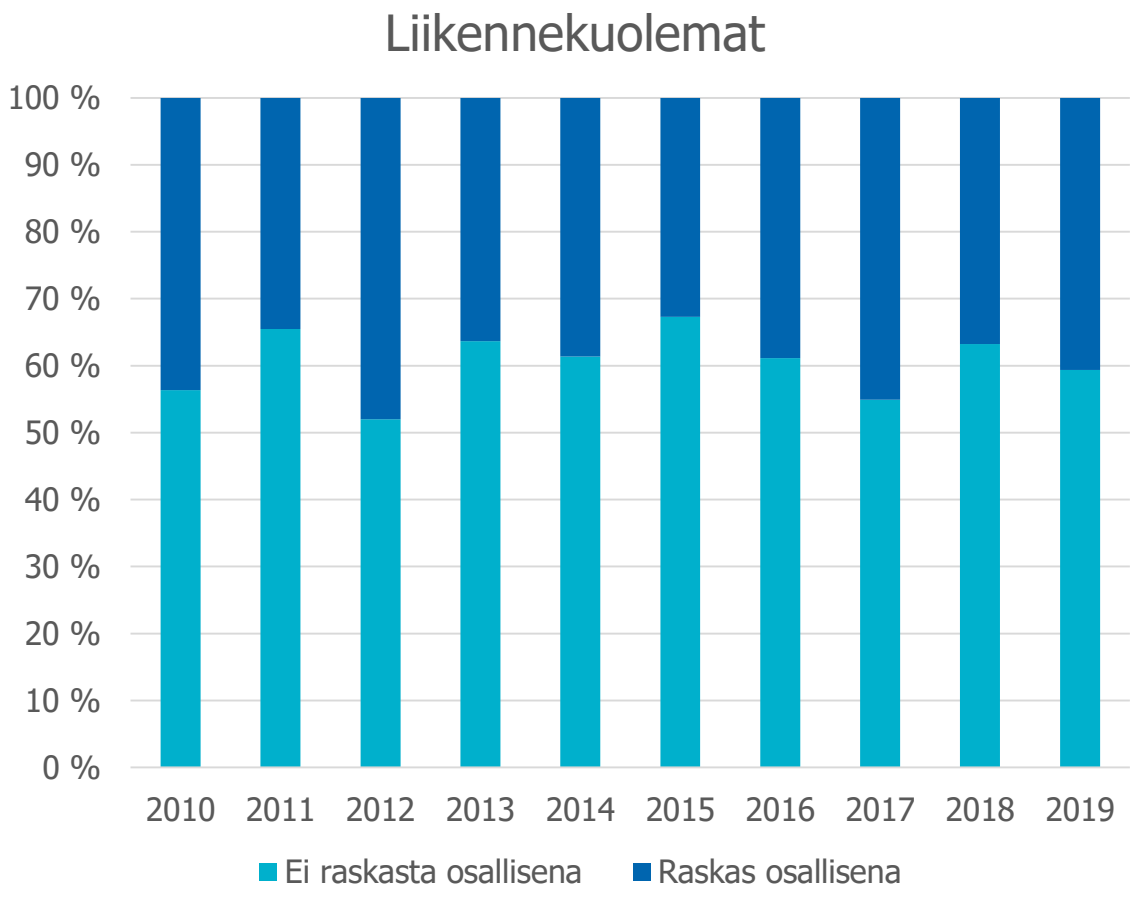

Kohtaamisonnettomuudet

Väylävirasto
Trafikledsverket

- Vuosittainen vaihtelu kohtaamisonnettomuuksissa on hyvin suurta, eikä viime vuosikymmenen aikana ole havaittavissa tilastollisesti merkittäviä muutoksia.

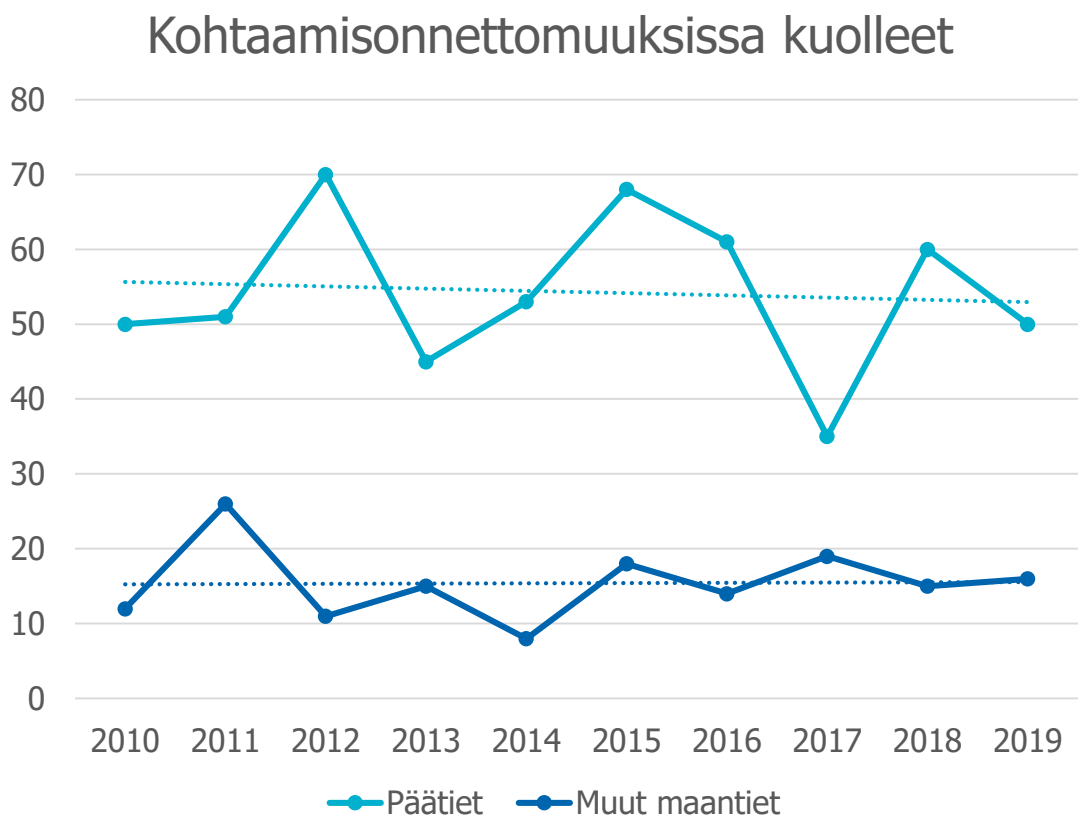

Hirvieläinonnettomuudet

Väylävirasto
Trafikledsverket

- Hirvionnettomuuksien tilastoa voidaan pitää luotettavana, koska onnettomuudet ovat yleensä seurauksiltaan sen verran vakavia, että ne raportoidaan tyypillisesti viranomaisille asti, mutta peuraonnettomuudet jäävät nykyisellään useimmiten kirjaamatta lievien seurausten vuoksi
- Tästä syystä peuraonnettomuuksien määrää ei ole nykyisellään suositeltavaa tarkastella tieonnettomuustilastojen kautta, vaan Riistakeskuksen tilastot antavat paremman kuvan todellisuudesta

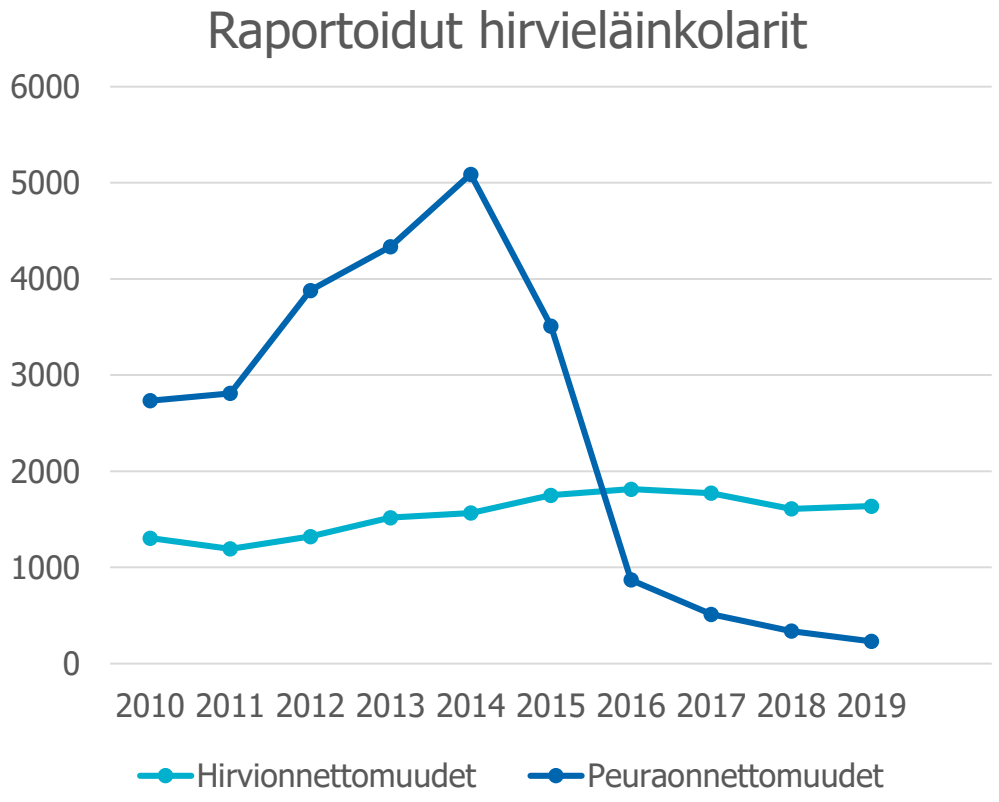

Suistumisonnettomuudet

Väylävirasto
Trafikledsverket

- Suistumisonnettomuuksilla viitataan onnettomuuksiin, joissa ajoneuvon kuljettaja menettää ajoneuvonsa hallinnan ja suistuu ajoradalta.
- Vuosittainen vaihtelu suistumisonnettomuuksissa on erittäin suurta, eikä viime vuosikymmenen aikana ole tapahtunut tilastollisesti merkittävää muutosta onnettomuuksien määrässä.

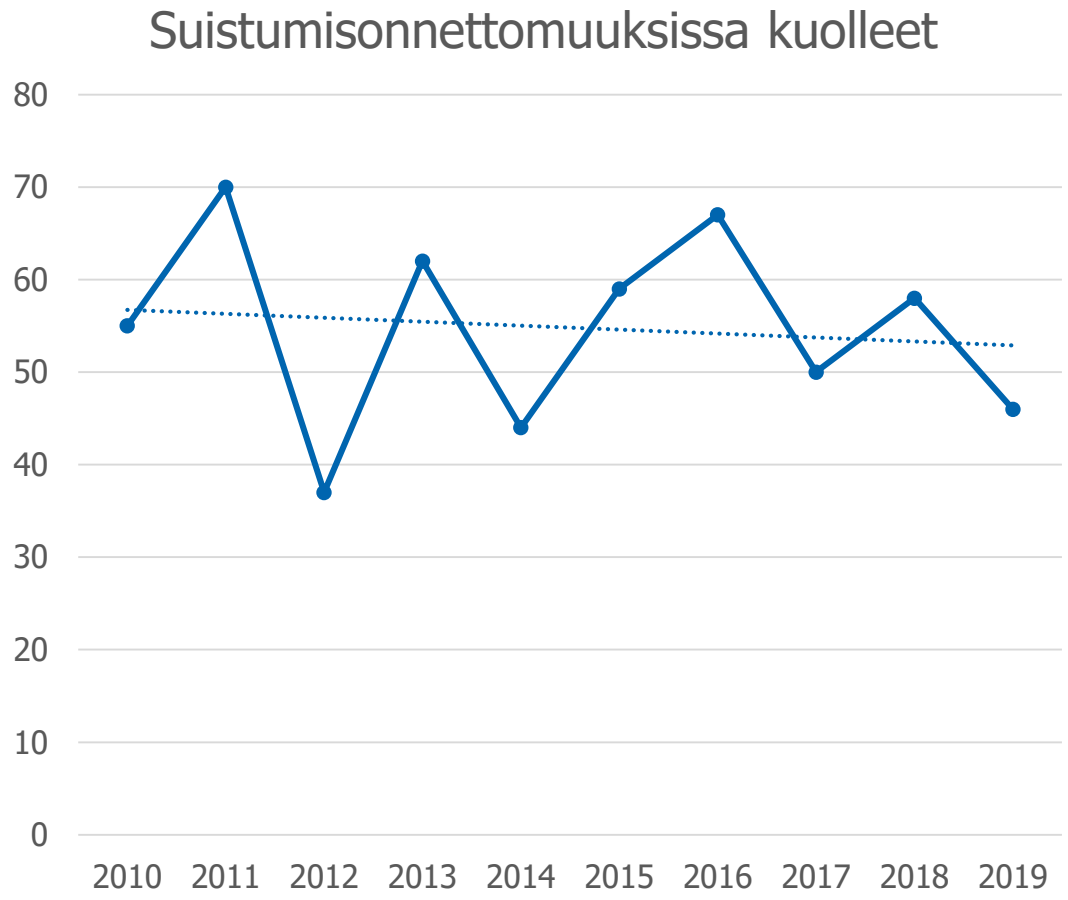

Jalankulkijat ja pyöräilijät

Väylävirasto
Trafikledsverket

- Jotta tapahtunut kirjataan liikenneonnettomuudeksi, siinä on oltava osallisena vähintään yksi liikkuva kulkuneuvo
- Jalankulkuonnettomuudessa joku onnettomuuteen osallisista on jalankulkija, ts. jalankulkuonnettomuus ei koskaan ole yksittäisonnettomuus
- Pyöräilyonnettomuudessa joku onnettomuuteen osallisista on pyöräilijä ja onnettomuudessa ei ole yhtään jalankulkijaa
- Eli toisin sanoen, onnettomuudet luokitellaan ns. kevyemmän osapuolen mukaan

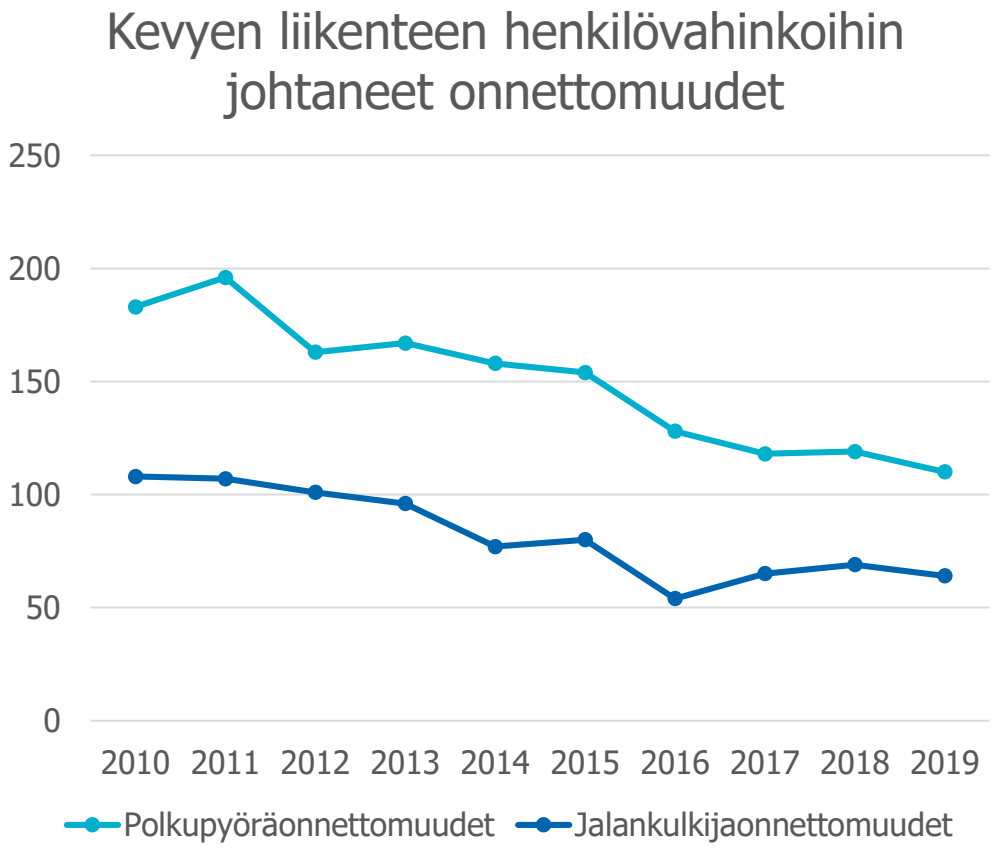

Jalankulkijat ja pyöräilijät jatk.

Väylävirasto
Trafikledsverket

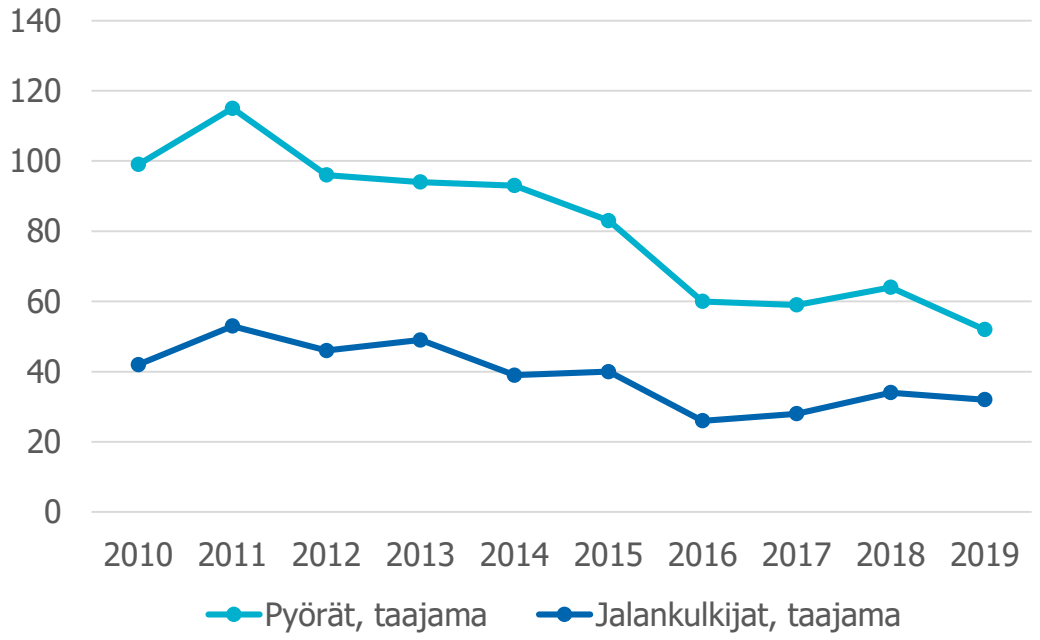

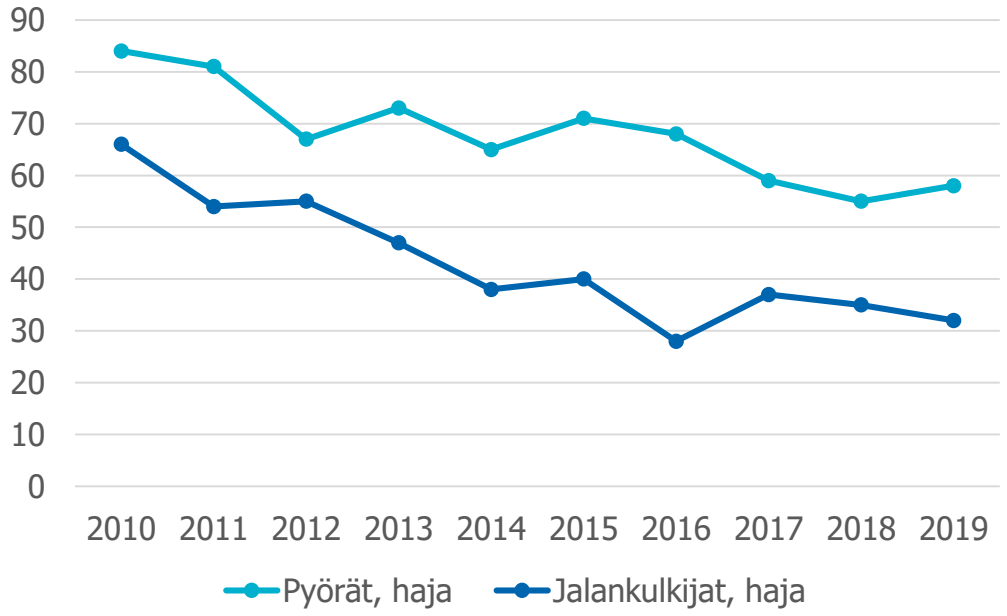

- Pyöräilijöiden onnettomuudet taajama-alueilla ovat vähentyneet vuosikymmenen aikana selkeästi, siinä missä jalankulkijoihin liittyvien onnettomuuksien osalta kehitys on suhteessa maltillisempaa

- Haja-asutusalueiden henkilövahinko-onnettomuuksien määrässä on havaittavissa selkeää myönteistä kehitystä erityisesti jalankulkijoiden osalta

Valtateiden onnettomuusriskit alueittain

- Kartta A havainnollistaa henkilövahinkoon johtavan onnettomuuden riskiä valtateittäin liikennemäärään suhteutettuna
- Kartta B puolestaan havainnollistaa onnettomuusriskiä kuolemaan tai vakavaan loukkaantumiseen johtavien onnettomuuksien osalta liikennemäärään suhteutettuna

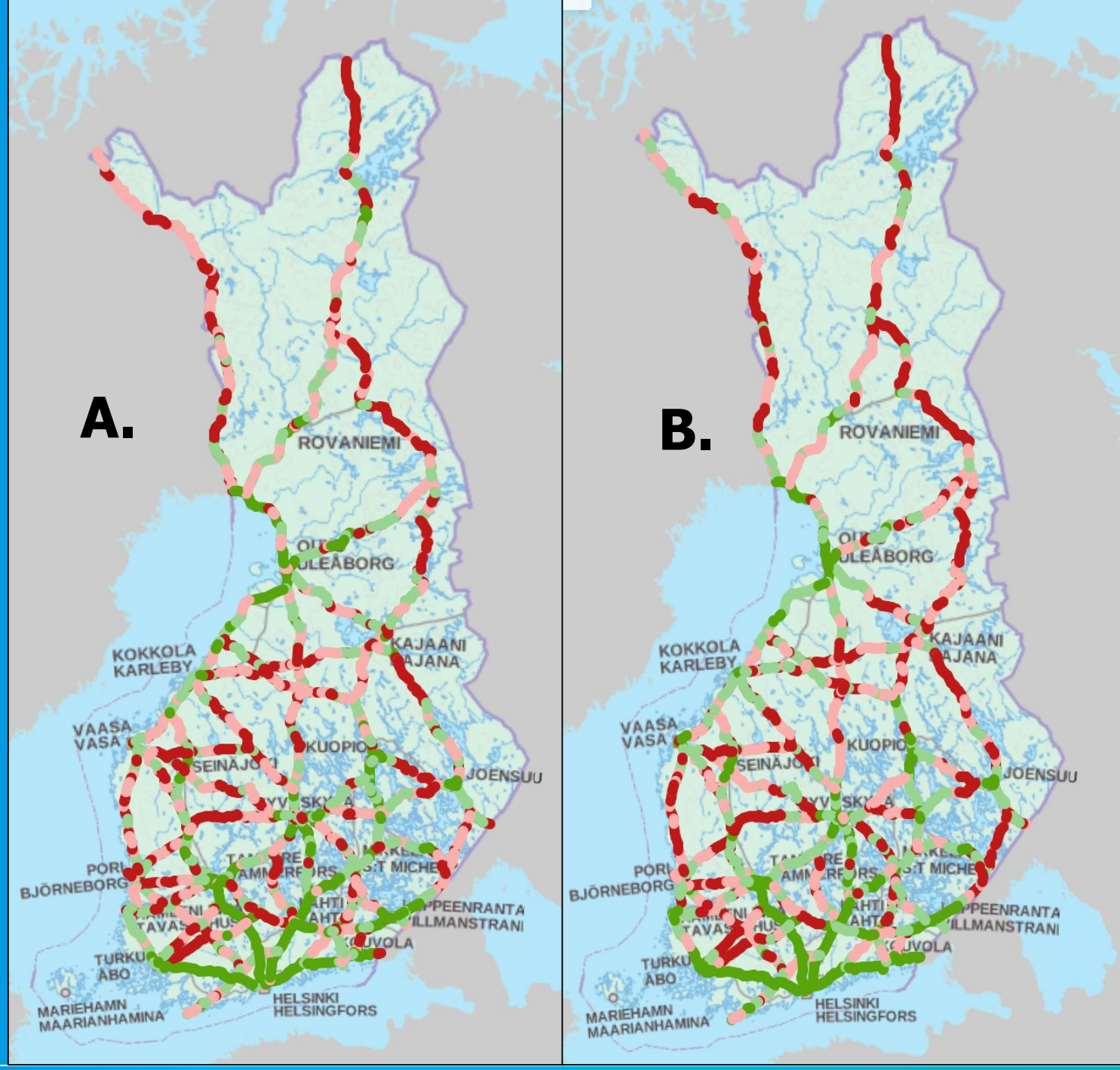

Kevään 2020 tilannekatsaus

Väylävirasto
Trafikledsverket

- Kevään tarkasteluajanjaksolla v. 2019 todettiin **575** henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, siinä missä vuonna v. 2020 vastaava luku on **545** – molemmat ovat kuitenkin lukuina selvästi pienempiä kuin vuosien 2010-2019 tammi-huhtikuun keskiarvo **682**
- Kokonaisuutta tarkastellen kevään 2020 onnettomuustilanne on pysynyt kokonaismäärältään melko samanlaisena vuoden takaiseen verrattuna, joskin yksittäisonnettomuuksien suhteellinen osuus kaikista tapahtuneista henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista on kasvanut merkittävästi
- On myös huomioitava, että tarkastelujakson 2020 aikainen liikennemäärä on alustavien tietojen perusteella noin **-9%** edellistä vuotta pienempi, joka tarkoittaa että onnettomuuksien määrä on liikennemäärään suhteutettuna jopa hieman kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna

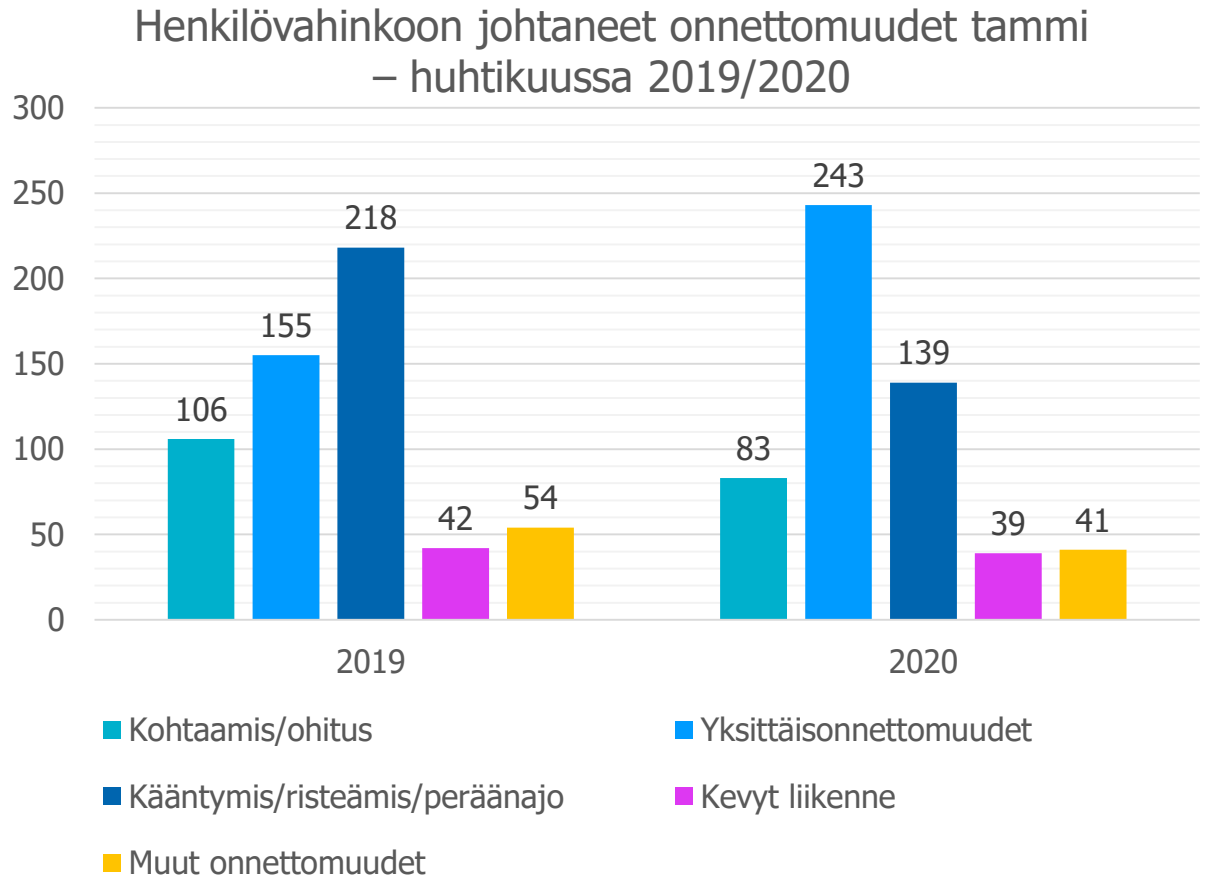

Väylävirasto
Trafikledsverket